

Rap i graffiti 2030 pel desenvolupament sostenible

Context, motivació

El projecte es volia posar en marxa per innovar en la dimensió de sensibilització i conscienciació ciutadana - específicament entre el col·lectiu jove, adolescent i infància - en matèria d'Agenda 2030 i ODS fent ús de l'art urbà com a mecanisme d'atracció i element facilitador per abordar de manera didàctica i pedagògica el desenvolupament sostenible. Prèviament, es va detectar que els mecanismes i formats tradicionals no generen interès entre la població jove i calia trobar fórmules més disruptives i que permetessin connectar millor amb aquests col·lectius. Amb tot, es pretenia un apropament innovador per potenciar l'esperit crític dels joves a partir de dos pilars: l'Agenda 2030 com a contingut i la creació artística com a continent.

L'Ajuntament de Sant Feliu ha mostrat la voluntat de comprometre's amb la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) a través de l'alineament de les seves polítiques municipals i de la concertació amb els agents locals i la ciutadania per assolir un model de ciutat sostenible, innovadora, oberta i integradora que faciliti i estimuli la transformació i el creixement econòmic sostenible a través d'actuacions concretes. Tant l'Estratègia integral de govern obert com el Pla de projecció internacional aprovats i el posicionament de responsabilitat social corporativa de l'Ajuntament tenen com a objectiu l'alineament de les polítiques municipals amb l'Agenda 2030 i la seva implementació en col·laboració amb la societat civil.

Amb la voluntat de materialitzar i operativitzar aquest compromís, des del Departament de Govern Obert de l'Ajuntament s'ha articulat el Projecte d'Impuls i Implementació de l'Agenda 2030 a Sant Feliu. Les principals dimensions del projecte, inclosa l'actuació objecte d'aquesta sol·licitud, estan recollides estratègicament en els punts descrits a continuació, fet que posa de manifest que existeix un marc de referència previ per al desenvolupament d'accions en clau 2030.

- Governança: creació de diferents nivells de treball intern per garantir la transversalitat i la coordinació. L'impuls polític del projecte recau en la figura de l'alcalde, mentre que a nivell tècnic s'ha desenvolupat una estructura multinivell: grup operatiu (format per equip tècnic de l'Àrea de Govern Obert); grup interdisciplinari (format per equip tècnic de l'Àrea de Govern Obert, l'Àrea de Territori, Sostenibilitat i Activitat Econòmica i l'Àrea de Drets de Ciutadania i Polítiques Socials).
- Alineament de la planificació estratègica municipal (PAM 2019-2023, Pacte de Ciutat i Plans Sectorials) als ODS: aquest exercici permet localitzar quin és el grau de vinculació de l'activitat estratègica municipal als diferents objectius metes que articulen l'Agenda 2030. Es realitza de manera periòdica i es va actualitzant en funció de la planificació estratègica.
- Alineament del pressupost municipals als ODS. Es realitza de manera periòdica i es va actualitzant en funció del pressupost.
- Establiment d'un full de ruta per orientar i elaborar les polítiques públiques en clau ODS, aprofitant les oportunitats que genera aquesta òptica de treball. Es tracta d'una guia elaborada a nivell local.
- Establiment d'un sistema d'indicadors de seguiment, obert a la ciutadania, que permeti elaborar un Informe Local Voluntari i retre comptes del avenços realitzats en matèria d'Agenda 2030 i ODS.

- Sensibilització i difusió dirigida a la ciutadania, entitats, teixit comercial i empresarial del municipi i centres educatius amb l'objectiu de generar apropiació de l'Agenda 2030 i els ODS. Durant els darrers anys aquesta ha estat una dimensió molt treballada, conscients que l'Agenda 2030 no és l'Agenda de l'Ajuntament, sinó que és un tema de ciutat. Destaquen les formacions realitzades a comerç i empresa, el taller participatiu amb el Consell d'Infants i el taller amb joves del Casal de Joves.
- Formació i capacitació interna, dirigida al personal de l'organització, per tal que integrin en el seu dia a dia la perspectiva dels ODS i aprofitin les oportunitats que aquesta ofereix. En els darrers anys s'han realitzat nombroses formacions. S'ha integrat l'Agenda 2030 i els ODS a la formació d'acollida de les noves incorporacions.
- Posicionament comunicatiu del projecte: publicació espai web d'Agenda 2030 en la pàgina web municipal i elaboració de materials audiovisuals i gràfics per fer difusió. També s'han fet accions comunicatives en el marc de la Fira de Maig del 2022.
- Participació en espais de coordinació supramunicipals: Xarxa2030 DIBA, Red de Entidades Locales para la Agenda 2030.

Aquest projecte és una de les activitats dutes a terme dins de la línia de sensibilització.

L'actuació, a banda d'estar alineada amb el Projecte d'Impuls i d'Implementació de l'Agenda 2030, també està connectada amb el Pla d'Actuació de Mandat 2019-2023, concretament connecta amb la seva missió i visió, així com amb els seus valors i principis. A banda, també és coherent amb les polítiques de joventut recollides en el mateix PAM i en el Pla Local de Joventut 2022-2027.

Diagnosi

La diagnosi que es va fer va ser de caràcter qualitatiu, a través de reunions grupals i entrevistes personals amb els tècnics i tècniques de referència de cada àmbit (joventut, ciutadania de procedències diverses, educació, oficina ambientals, consell d'infants...). L'objectiu era conèixer quin era el feedback del públic objectiu d'aquests àmbits en relació amb altres activitats de sensibilització en matèria d'Agenda 2030 celebrades en anys anteriors.

La principal conclusió va ser que, malgrat que ja s'havien dut a terme actuacions en matèria de sensibilització durant els darrers anys, un cop avaluats els principals outputs i outcomes de les accions, es va detectar que hi havia grans dificultats per arribar a determinats públics com, per exemple, el col·lectiu adolescent i jove del municipi. Es veien les activitats de sensibilització tradicionals com quelcom avorrit i anestesiant. Es va determinar que calia cercar noves maneres d'arribar al públic jove, adolescent i la infància.

Així doncs, l'actuació que es proposava pretenia oferir un format més atractiu per aquest col·lectiu sense renunciar al contingut pedagògic ni al marc conceptual i de valors que promou l'Agenda 2030 i els ODS. El punt de partida era utilitzar l'interès i la motivació existent en l'alumnat envers l'art urbà, connectant amb el seu llenguatge i els seus gustos, fent que cada infant i jove fos protagonista i part activa dels seus propis aprenentatges i desenvolupament. Es tracta d'una experiència innovadora al territori que pretén fugir dels formats tradicionals de sensibilització i fer ús d'elements ja presents en les formes artístiques que més èxit tenen entre el col·lectiu jove com són les expressions d'art urbà.

Descripció i finalitat del projecte

La finalitat principal d'aquesta actuació és sensibilitzar, conscienciar i generar apropiació de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) al territori de Sant Feliu de Llobregat a través de formes d'expressió artística innovadores com són la música rap, el hip hop i el graffiti, emmarcades dins de l'art urbà. La resposta que dona als ODS és de caràcter global i, per tant, intenta incidir en el conjunt dels ODS i no només en alguns en concret.

Aquesta actuació aspira a posar l'estètica que ofereix l'art al servei del pensament crític i del marc de valors i principis que ofereix l'Agenda 2030 i els ODS. Així, es tracta de promoure una experiència artística que sigui atractiva a nivell de format, que serveixi per cridar l'atenció del públic objectiu i, així, poder treballar, de manera transversal i holística, la conscienciació sobre l'Agenda 2030 i els seus objectius. Es tracta d'apropar la creació artística a tothom, convertint-la en una eina transformadora, per tal de dotar a la gent jove de recursos amb els quals puguin reflexionar sobre la seva contribució quotidiana a un marc general i tan ampli com és el desenvolupament sostenible, tot fent de l'art un marc de treball unificador que permeti indagar en aquestes contribucions i explorar el paper dels joves com a subjectes actius del canvi.

Per a tal fi, en l'àmbit del rap, es va desenvolupar un itinerari formatiu innovador que va comptar amb dues grans línies d'acció: una primera part pedagògica, on se situaven els conceptes a escala teòrica i es familiaritzava als participants amb les problemàtiques a tractar; una segona part on, a través d'una dinàmica participativa i de manera cooperativa, es construïa el producte artístic (una cançó de rap produïda i amb videoclip). Els tallers de rap s'estructuraven de la següent manera:

- Introducció a l'Agenda 2030 i els ODS (2h)
- Taller de rima i elaboració de la cançó (2h)
- Taller de producció musical + videoclip (2h)

Es van fer un total de 4 tallers de rap dirigits a diferents col·lectius de joves i infants.

Es poden consultar els videoclips en el següent enllaç:
<https://sflbox.santfeliu.cat/index.php/s/70FMeD8UnZnrV7B>

Els tallers de rap es van dur a terme amb la col·laboració de la cooperativa Versembrant, una escola popular itinerant; un projecte que pretén fomentar la consciència crítica del jovent, mitjançant l'art urbà i el hip hop. Versembrant va oferir la seva metodologia educativa i va desenvolupar el projecte a nivell pràctic.

En última instància, aquest producte resultant no és el nucli central de l'actuació, sinó que l'important rau en el procés d'aprenentatge i la presa de consciència sobre l'Agenda 2030, els ODS i els seus valors i principis que anirà consolidant-se durant el transcurs dels tallers. Malgrat que les temàtiques a tractar estiguin ineludiblement aixoplugades sota el marc de l'Agenda de desenvolupament sostenible, es van tractar aspectes transversals vinculats a les tres dimensions de la sostenibilitat: econòmica, social i mediambiental. Així, es van abordar qüestions de primer ordre com la prevenció del racisme, la lluita contra el canvi climàtic, la prevenció del masclisme, la lluita contra les desigualtats socials i econòmiques, el foment de la igualtat de gènere, les aliances socials, la participació... Totes elles temàtiques que també pretenien abordar els ODS.

El públic objectiu d'aquesta actuació són els joves i adolescents del territori, més concretament aquells que comprenen les franges d'edat corresponents a l'ESO, Batxillerat i Formació Professional, així com joves d'altres centres educatius, residencials, espais, casals... De manera

indirecta, també es preveu generar un impacte positiu en els entorns del jovent participant (família, tutors, amics, professorat), així com en la ciutadania en general, atès que el projecte es difondrà com a bona pràctica i experiència potencialment reproduïble en altres períodes. Amb tot, un dels eixos fonamentals de l'actuació és la participació de la ciutadania (directament el públic jove) que és la protagonista del canvi que es promou.

El projecte es va realitzar principalment al Casal de Joves municipal, equipament de referència pel jovent de Sant Feliu i on es disposa de bucs d'assaig i enregistrament, sales polivalents, murs d'expressió artística plàstica, entre d'altres. En aquest sentit, un objectiu secundari però també rellevant era la connexió del jovent amb els espais de referència del municipi, on també podran informar-se sobre altres serveis que s'ofereixen i on podran entrar en contacte amb altres joves amb interessos similars.

Com a culminació d'aquest procés d'aprenentatge i sensibilització, les obres artístiques que es van crear es van exposar durant la festa de la solidaritat i interculturalitat que va tenir lloc al municipi i que estava emmarcada en el context de l'Agenda 2030 i els ODS. L'objectiu d'aquesta exposició era doble: reivindicar el treball artístic fet pels i les joves i fer difusió de l'Agenda 2030 i els ODS, aprofitant l'elevada assistència de ciutadania i entitats al municipi. En aquest acte es van fer servir materials de comunicació com roll'ups, cubs ODS, pancartes i plafons amb la imatge de l'Agenda 2030 i els ODS que també van servir com a metodologia de difusió. També es van presentar les produccions artístiques en l'acte de constitució del 27è Consell d'Infants, que va agrupar gairebé a un centenar de persones familiars.

Una de les altres activitats que es van realitzar van ser els tallers de graffiti 2030. Així, es van dur a terme 2 tallers: 1 en el marc del torneig de futbol set per a la interculturalitat i el desenvolupament social sostenible al juliol de 2023 i 1 taller en el marc de la festa de la solidaritat a l'octubre de 2023. Aquests tallers duraven 4 h i tenien una part introductòria d'explicació sobre l'Agenda 2030 i els ODS i un apart de tancament de reflexió.

Els tallers de rap es van dur a terme amb l'entitat Kaligràfics, amb seu a Sant Feliu de Llobregat.

Amb la combinació de l'expressió artística urbana com a format i l'Agenda 2030 com a paraigües de valors i principis, aquesta actuació pretén conscienciar als i les participants, fomentant el seu esperit crític i apoderant-los per esdevenir agents protagonistes de la transformació social, econòmica i mediambiental.

Fases

- Disseny i conceptualització del projecte
- Cerca de finançament
- Programació activitats i dates clau
- Contractacions i partners
- Difusió de les activitats
- Contacte amb els i les persones participants
- Realització dels tallers i activitats
- Difusió dels productes resultants de les activitats i dels resultats obtinguts

Contacte amb i les participants

- Tallers oberts: es fa difusió dels tallers i les persones s'inscriuen lliurement fins a cobrir el màxim de places
- Tallers focalitzats: ja existeix un grup establert prèviament, es contacte amb els referents dels grups (tècnics/ques municipals de cada àmbit, tutors/es, dinamitzadors/es...) i es programen els tallers.

Finançament

El projecte ha generat una despesa de 7.000 €, està finançat per la diputació de Barcelona.

Difusió

La difusió del projecte s'ha dut a terme a través dels següents canals:

- Publicacions a les xarxes socials de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat:
 - Instagram

- Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=osgNfXL0zxl>
- Notícies al web municipal:
 - <https://www.santfeliu.cat/go.faces?xmid=1467&newid=33476>
 - <https://www.santfeliu.cat/go.faces?xmid=1467&newid=33653&widget=carrousel>
 - <https://www.santfeliu.cat/go.faces?xmid=1467&newid=33705>
 - <https://www.santfeliu.cat/go.faces?xmid=1467&newid=33729>
 - <https://www.santfeliu.cat/go.faces?xmid=11024&newid=33631>
- Cartell i flyer per difondre els tallers

- Acte de presentació del Rap 2030 al Casal de Joves, en el marc de la Festa de la Solidaritat

- Acte de constitució del 27è Consell d'Infants

Impacte i avaluació

- **Quantitatiu**
 - Tallers de rap realitzats: 4
 - Nombre d'hores totals dels tallers de rap: 24 h
 - Nombre de tallers de grafiti: 2
 - Joves i infants participants en els grafitis celebrats durant el juliol jove: 66
 - Joves participants en els grafitis celebrats durant la festa de la solidaritat: aproximadament 30
 - Joves i infants participants en els tallers de rap: 70

- Persones assistents a l'acte de presentació del Rap 2030 al Casal de Joves en el marc de la Festa de la Solidaritat : 50
- Persones assistents a l'acte de presentació de constitució del 27è Consell d'Infants de la Ciutat on es va reproduir el Rap 2030 del Consell d'Infants: 100

- **Qualitatiu**

- Es valora molt positivament l'experiència per totes les parts implicades. La iniciativa del rap va tenir una gran acollida entre el públic més jove, especialment es va demostrar amb els comentaris dels tutors/es i dels pares i mares, que van assistir a l'acte de presentació dels raps 2030.
- Es valora positivament que l'aproximació a l'agenda 2030 i els ODS es dugui a terme a través de l'expressió artística urbana i que, indirectament, s'hagi pogut sensibilitzar a les famílies dels i les participants.

Què faríem diferent?

- Evitar fer tallers oberts, és preferible aprofitar espais formals/informals que ja estiguin creats com per exemple Consells d'Infants, Consells de participació, alumnes d'escoles i cicles FP del municipi

Proposta de millora

- Introduir al Programa d'Activitats Municipal (PMAE) aquest recurs, de manera estructurada i sistèmica

Punts forts

- Innovació
- Art urbà
- Participació
- Creativitat
- Sensibilització
- Sostenibilitat
- Comunitat
- Reflexió crítica
- Coordinació i transversalitat dins del propi Ajuntament